

Conf. cu originalul

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR**

COMISIA PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT

București, 05 iunie 2023

Nr. 4C-11/299

SINTEZA

ședințelor Comisiei din zilele de 11, 12 și 13 aprilie 2023

Ordinea de zi a ședințelor a fost următoarea:

Marti, 11 aprilie 2023

DEZBATERI

1. Proiectul Legii învățământului preuniversitar

2. Proiectul Legii învățământului superior

Invitați: Reprezentanți ai autorităților administrației publice locale, ai părinților, ai elevilor, ai studenților, ai sindicatelor din învățământ. Reprezentanți ai organizațiilor non-guvernamentale din domeniul educației și ai mediului de afaceri

Doamna Ligia Deca - Ministrul Educației

Miercuri, 12 aprilie 2023

I. DEZBATERI

1. Proiectul Legii învățământului preuniversitar

2. Proiectul Legii învățământului superior

Invitați: Reprezentanți ai Consiliului Național al Rectorilor. Reprezentanți ai cultelor religioase

Doamna Ligia Deca - Ministrul Educației

II. Dezbateri

Restabilirea respectului și a autorității cadrelor didactice în mediul educațional

Joi, 13 aprilie 2023

Documentare, consultare și analiză asupra proiectelor de lege aflate în portofoliul Comisiei

Marti, 11 aprilie 2023

Lucrările ședinței Comisiei au fost conduse de doamna deputat Natalia Elena Intotero, președintele Comisiei.

Ordinea de zi și programul de lucru au fost aprobate, cu unanimitatea voturilor celor prezenți.

Doamna președinte Natalia Elena Intotero a menționat că programul Comisiei cuprinde dezbateri generale pe cele două proiecte legislative - Legea pentru învățământul preuniversitar și Legea pentru învățământul superior. A subliniat că se vor primi amendamente pe cele două proiecte până pe data de 18 aprilie, inclusiv, conform datelor stabilite de Biroul Permanent. A informat membrii Comisiei că s-a transmis o adresa către Biroul Permanent pentru extinderea programului de lucru în perioada următoare, în sensul organizării de dezbateri în fiecare zi, inclusiv sâmbătă, de la 9 la 21.00. A amintit că au mai existat discuții cu reprezentanții

autorităților administrației publice locale, iar o parte din amendamentele pe care le-au propus au fost preluate în cele două propuneri legislative, dar există și o parte care nu au fost preluate.

Domnul director general Sorin Munteanu a prezentat câteva observații pe trei articole din legea învățământului preuniversitar. Art. 19, unde, printre altele, se prevede că, atunci când o primărie nu poate asigura funcționarea unei unități de învățământ, aceasta va trece în subordinea consiliului județean pentru o perioadă de 5 ani. S-a solicitat eliminarea acestui articol ori înlocuirea atribuțiilor, cu transmiterea lor către Ministerul Educației. Alte observații au fost la art. 80 unde este prevăzută modalitatea de decontare sau de asigurare a gratuității transportului elevilor și s-a solicitat ca banii să fie transmiși către inspectoratele școlare și către școli, astfel încât decontarea să se facă direct la școală. Școlile sunt cele care știu cu exactitate care sunt elevii și altfel își pot întocmi un buget corect și coerent. Varianta pe care au propus-o a fost ca banii să treacă pe la Ministerul Educației, inspectorat școlar, școală, prin acordarea unei sume forfetare în funcție de kilometri. Transportul ar trebui împărțit în transport local, transport județean, transportul naval, metrou, calea ferată. S-a propus ca sumele să fie decontate prin intermediul Ministerului Transportului. S-a mai propus eliminarea alin. (3) al art. 80; nu pot condiționa asigurarea gratuității transportului pentru elevi de alocarea sumelor defalcate din unele venituri de la bugetul de stat. Acest alineat încalcă autonomia locală și Carta europeană a autonomiei locale. S-a mai propus eliminarea alin. (4) al art. 80 care spune că procedura de acordare a licențelor de traseu din cadrul programelor județene și interjudețene de transport public local de persoane prin curse regulate include cerințe clare cu privire la politica de tarificare practică pentru elevii din învățământul preuniversitar. Sediul materiei nu este legea educației, el este prevăzut în Regulamentul 1370; în ceea ce privește procedura de acordare a licențelor: unele fiind finalizate deja și nu se mai pot modifica, altele sunt în curs de finalizare a licitației. S-a mai propus eliminarea alin. (5) al art. 80 unde se stabilește că autoritatea națională de reglementare, ANRSC-uri, va ajusta și modifica tarifele serviciilor publice. ANRSC-ul nu poate interveni asupra acestor contracte. De asemenea, s-a propus eliminarea alin. (6). La art. 139 s-a solicitat înlocuirea sintagmei "asigură" cu "pot asigura", pentru că așa se întâmplă și în prezent, consiliile județene/consiliile locale sprijină olimpiadele școlare, cu banii care vin probabil de la bugetul statului.

Domnul deputat Cătălin Manea a specificat că la art. 139 alin. (5), cu referire la organizarea concursurilor școlare olimpiade de către consiliile locale/consiliile județene, sintagma prevăzută trebuie să rămână așa; sunt nenumărate legi în care regăsim sintagma autoritățile administrației publice locale și centrale pot sprijini desfășurarea diferitelor manifestări culturale și, în realitate, nu prea se întâmplă. Asigurarea de bani este o datorie morală prevăzută de altfel de toată legislația care reglementează funcționarea instituțiilor administrației publice locale.

Domnul secretar de stat Sorin Ion a menționat că articolul are sens dacă se discută despre simetrie. Olimpiadele naționale sunt organizate cu finanțarea Ministerului Educației și nu sunt cu "poate", iar alocarea financiară nu este tocmai de neglijat. Atunci când aceste competiții sunt de nivel național este normal să se ocupe financiar Ministerul, dar când sunt de nivel județean, și nici nu se impune vreo sumă minimă cu care trebuie să contribuie autoritățile locale, este normală această abordare.

Domnul vicepreședinte Atanasie Onuț a precizat, legat de art. 19 alin. (25), că cei care au propus textul aveau în vedere la momentul în care o autoritate publică locală nu își poate îndeplini atribuțiile, adică poate fi o situație fortuită în care, pentru o anumită perioadă, nu își poate asigura cheltuielile pentru finanțare, s-ar fi găsit o posibilitate.

Domnul vicepreședinte Szabo Odon a specificat că sunt trei aspecte separate reglementate, despre care au vorbit reprezentanții consiliilor județene. Finanțarea, conform legii descentralizării administrațiilor publice locale, prin realizarea unor atribuții sau delegarea unor

atribuții de la nivel central, într-adevăr, se realizează cu acordarea sumelor în vigoare, deci orice atribuție care urmează a fi descentralizată la nivel local sau județean, trebuie să arate și sursa de finanțare. Între atribuțiile pe care le au în Codul administrativ, atât consiliul local, cât și consiliul județean sunt și atribuții care privesc învățământul, deci nu este o atribuție în plus implicarea administrațiilor publice locale sau județene în zona de învățământ. Art. 19 alin. (24) spune clar că, în cazul în care există o situație specială, în care o anumită unitate de învățământ nu poate fi susținută de către o administrație publică locală din diverse motive, dreptul la învățământ nu poate fi obstrucționat. Cea mai simplă soluție este a o transfera la Ministerul Educației, dar în general, alin. (25) spune că sumele pe care administrația publică locală le-ar fi primit pentru susținerea învățământului urmează să fie transferate consiliului județean, deci nu lasă fără sursă de finanțare autoritatea județeană. Dacă considerăm că toți primarii sau o parte din primari nu-și doresc să administreze școala din localitate și ar vrea să scape de ea, dar eu cred că reglementările prin ordin de ministru care vor prevedea aceste chestiuni vor fi destul de stricte, ca să nu arunci o instituție de învățământ din stânga în dreapta și să scapi de ea pentru că este o responsabilitate a administrației publice locale; nu văd o mare problemă, pentru că sursa de finanțare este asigurată. La transportul elevilor, din păcate, în ultimii 10 ani am tot avut experimente. E necesară o legislație clară în așa fel încât dacă legea obligă elevul să meargă la școală și îi spunem învățământ obligatoriu, atunci să nu depindă învățământul obligatoriu de posibilitățile părinților. Dacă părinții nu-și permit să-și trimită copiii la școală atunci ce facem cu ei, cum îi obligăm să îl trimită dacă nu au resursele financiare, iar aceste resurse financiare trebuie asigurate de către stat. Care este metodologia prin care sumele respective ajung în final la operatorul de transport poate fi o discuție. Într-adevăr, suma forfetară până în momentul de față a fost cât de cât aproape de o soluție. Dacă găsiți o altă soluție mai bună față de ce e propus în lege, în această Comisie vom fi deschiși în a discuta și a o accepta. Dacă acest sistem nu funcționează, abandonul școlar crește, mai ales după ciclul gimnazial, pentru că în cadrul unității administrativ teritoriale, în general, până la ciclul gimnazial se asigură învățământul obligatoriu. A treia chestiune - rolul ANRSC poate fi discutat, dar principala discuție în ultimii ani a fost cuantumul acestor abonamente. Cine stabilește cuantumul, care este acel cuantum, care este real, pentru că avem trasee diferite, administrații publice diferite, contractele în vigoare încheiate, dar să fim foarte corecți și foarte cinstiți, nu prea s-au mișcat administrațiile publice județene. După știința mea, circa 2/3 dintre acestea nu au realizat licitațiile pentru trasee și au încheiat contracte și au făcut presiune pe Parlament să se prelungească contractele în vigoare menținând mafiile. Deci hai să fim foarte corecți, nu ne aruncați nouă, comisiilor de învățământ, în cărcă faptul că la nivelul consiliilor județene se prelungește contractul a treia oară deoarece nu organizează concurs pentru licitațiile pentru transportul public județean. De ce consiliile județene nu organizează licitațiile sau le organizează așa cum le organizează nu este responsabilitatea zonei de învățământ. Da, legea educației poate prevedea anumite aspecte. În ceea ce privește ultimul aspect, cred că sursa de finanțare trebuie asigurată.

Domnul director general Sorin Munteanu a confirmat ceea ce domnul deputat Szabo a format: sunt foarte multe contracte neîncheiate. Unele au fost scoase la licitație de cel puțin cinci ori până acum, sunt județe care se chinuie și de șase ani de zile să încheie aceste contracte de delegare, dar acest lucru s-a întâmplat și datorită unei sau din cauza unei legislații prin care ARR-ul a reușit să își dea atribuții în a licenția trasee județene, lucru care a venit și s-a suprapus peste atribuțiile pe care le aveau consiliile județene. ARR a licențiat numai traseele profitabile, aceste licențe au fost valabile, iar Parlamentul la un moment dat a abrogat acea ordonanță, dar ea a apucat să-și producă efecte și acele licențe au fost valabile, unele sunt valabile în continuare până în iunie 2023. În momentul de față, transportatorii vor trebui, ca până în iunie, să vină la licitațiile pe care consiliile județene le derulează.

Doamna secretar de stat Roxana Mînzatu a menționat că, pe parcursul dezbaterii proiectelor legilor educației, a avut cu doamna președinte Intotero o discuție legată de finanțarea din fonduri europene a cabinetelor medicale școlare și a cabinetelor stomatologice din școli. În programul sănătate 2021-2027, program finanțat din fonduri europene și cofinanțat de la bugetul de stat, există, pentru prima dată o alocare, e adevărat mică, ce ar permite zone pilot pentru dotarea, renovarea, amenajarea de cabinete medicale în școli, inclusiv cabinete stomatologice. Este o alocare de aproximativ 60 de milioane de euro ce poate fi accesată; momentan nu este definit mecanismul atât de primării de unitățile administrativ teritoriale, cât și de unitățile de învățământ din rețeaua publică, dar proiectul național trebuie să fie gestionat fie de Ministerul Educației, fie de Ministerul Sănătății. Această alocare, în care sunt incluse și finanțări pentru salarii și pentru funcționare pentru o durată limitată timp, permite finanțarea de cabinete și unități mobile la un nivel de 100-170 de unități școlare, cam 200.000 euro per cabinet școlar. Ministerul Educației, ca titular de politică publică, în parteneriat cu Ministerul Sănătății, împreună cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, trebuie să colaboreze în modificarea Programului sănătate. În același timp, pentru tot ceea ce înseamnă campanii de prevenire/conștientizare cu privire la consumul de droguri, bullying, violență, combaterea abandonului școlar, învățare pe tot parcursul vieții, există Programul educație cu un buget de peste 4,3 miliarde de euro. Jumătate din acest program vizează educația, jumătate măsurile privind piața muncii.

Domnul director general Romeo Nicoară a menționat că propunerile și observațiile Asociației au fost trimise, în scris, către Ministerul Educației. La art. 33 alin. (2) sunt descrise cele 3 filiere educaționale, la alin. (3) se menționează cantitatea, partea minimă, de 2/3 din elevii de la aceste licee să poată să-și asume să fie școlarizați. La alin. (3) lipsește filiera vocațională tehnologic, iar în orașele mici și medii există licee cu profil tehnologic, fiind necesar să fie inclus și acest profil. La art. 80 deja UNCJR a menționat propunerile. Susțin decontarea transportului pentru elevi din sumele defalcate din venituri de la bugetul de stat. La art. 122 lit. a), unde sunt menționate atribuțiile autorităților locale în domeniul educației, se propune eliminarea sintagmei ”monitorizează participarea la cursuri a acestora pe durata învățământului obligatoriu”.

Doamna președinte Natalia Elena Intotero a întrebat Ministerul dacă nu cumva această monitorizare înseamnă ceea ce spune legislația penală și anume că părinții au obligația să își trimită elevii la școală. Atunci administrația publică locală, prin intermediul poliției locale, verifică alături de școală, și aplică amenzi.

Domnul secretar de stat Sorin Ion a confirmat că este vorba despre implicarea poliției locale și aplicarea de sancțiuni părinților, care trebuie să asigure dreptul la educație.

Doamna președinte Natalia Elena Intotero a subliniat că, atâta timp cât statul încearcă să ofere toate condițiile pentru un învățământ gratuit, care se stipulează și în constituție, și este obligatoriu, tu ca părinte trebuie să-ți trimiți copilul la școală. În momentul în care nu îl trimiți, pe partea de monitorizare, învățătorul/dirigintele face un raport cu absențele, informează conducerea școlii, informează inspectoratul, se întocmește o situație care e avizată de consiliul de administrație. În urma discuțiilor se decide ce cazuri sunt verificate în teren, dacă ceea ce s-a constatat în documente și fizic la școală corespunde, care sunt motivele, iar în momentul în care se aplică sancțiuni părinții se mai gândesc dacă îi mai țin pe copii acasă sau nu.

Domnul deputat Cătălin-Zamfir Manea a menționat că autoritățile publice locale asigură împreună cu direcția județeană de învățământ preuniversitar școlarizarea elevilor, și monitorizează participarea la cursuri. Păi dacă asigură școlarizarea elevilor, trebuie să îi avem în vedere și pe acei copii care au vârsta legală de a fi înscriși în sistemul de învățământ românesc și care nu sunt înscriși. Acei copii care au vârsta legală de a fi înscriși, fie la grădiniță, fie în învățământul primar și nu sunt înscriși, nu sunt raportați pe sistemul de monitorizare a

abandonului școlar tocmai pentru că nu sunt în evidențele școlare și atunci este de datoria autorităților administrației publice locale, prin Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, să semnaleze cazurile.

Domnul secretar de stat Sorin Ion a amintit că această prevedere există și în actuala lege la art. 95 alin.(1).

Domnul deputat Marius-Andrei Miftode a sugerat să se elaboreze un amendament care să spună explicit faptul că au loc și avertismente din partea poliției locale, urmate de sancțiuni, pentru neprezentarea la cursuri a elevilor, astfel încât părinții să fie avertizați în primă fază și sancționați ulterior.

Domnul director general Romeo Nicoară a solicitat ca la art. 122 alin. l) și m) să fie sintagma ”pot asigura”, cu referire la finanțarea olimpiadelor școlare și alte concursuri școlare. La art. 135 alin. (2), finanțarea din bugetele UAT-urilor, să fie menționată sintagma ”exclusiv din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată”.

Domnul deputat Cătălin-Zamfir Manea a precizat că sunt localități din mediul rural, spre exemplu comuna Joița din județul Giurgiu, pe raza cărora s-au dezvoltat parcuri industriale/companii și care au un buget mare. Atâta timp cât se adoptă această prevedere ”exclusiv din taxa pe valoare adăugată”, acel UAT, chiar dacă are un buget foarte mare, nu poate să se investească și nu o să poată să susțină din bugetul local pentru că e această restricție legislativă.

Domnul vicepreședinte Szabo Odon a subliniat că dacă se introduce sintagma ” exclusiv” asta ar presupune că acele sume pe care, în momentul de față le investesc în zona de infrastructură școlară unitățile administrativ-teritoriale din fonduri europene sau prin CNI, precum programul creșelor, nu ar putea fi susținute spre zona educațională.

Doamna consilier Alexandra Mihaela Șerban a ridicat două observații la Legea învățământului preuniversitar: la art. 23 grupele sau clasele să fie formate în mediul rural cu minimum 5 copii. La grupa mică, este menționat să nu fie mai puțin de 5, dar nu mai mult de 9, dar la grupa mijlocie și grupa mare sunt de la 8 copii în sus. Prin forma actuală se alungă copiii din grădinițele/școlile din satele lor pentru că educația costă. La art. 133 alin. (3) referitor la finanțarea unităților de învățământ preuniversitar, finanțarea de bază să se facă în baza și în limitele costului standard per grupă/clasă, nu per elev/preșcolar/antepreșcolar.

Domnul vicepreședinte Onuț Atanasie a precizat că art. 23 alin. (5) prevede că ”în situații excepționale, formațiunile de antepreșcolari, preșcolari sau elevi pot funcționa sub efectivul minim sau peste efectivul maxim, după caz, cu aprobarea Ministerului Educației”. Adică acolo unde sunt situații de genul celor semnalate, pot fi aprobate la propunerea direcției județene de învățământ preuniversitar, cu aprobarea Ministerului Educației.

Domnul deputat Cătălin-Zamfir Manea a precizat că finanțarea de bază se face în baza și în limitele costului standard per elev/preșcolar/antepreșcolar. De ce să se facă finanțarea de bază față pe grupe/clase, care sunt argumentele pentru această propunere?

Doamna Alexandra Mihaela Șerban a menționat că modalitatea impusă din anul 2011 este contraproductivă sistemului educațional.

Domnul director general Romeo Nicoară a subliniat, referitor la transportul elevilor, că este o problemă serioasă, mecanismul propus în asigurarea transportului județean și interjudețean al elevilor este un mecanism simplu, corect, eficient. Banii se duc din bugetul Ministerului Educației către inspectoratele școlare, școală. Să luăm în calcul și faptul că școala este cea care știe dacă elevii vin la școală sau nu vin la școală. Nu cred că vrem să asigurăm transportul unor elevi care chiulesc de la școală. Școala știe dacă elevul are absențe, un consiliu județean nu știe ce se întâmplă în cadrul școlii. Este complicat pentru un consiliu județean dacă apar modificări - elevi care se mută de la o școală la alta, dintr-un județ în altul, e necesar să se facă modificări asupra sumelor, trebuie să se facă rectificări de buget, să le treacă prin consiliul

județean. Dacă acești bani circulă numai în interiorul Ministerului Educației, circuitul lor este foarte simplu și predictibil.

Doamna ministru Ligia Deca a precizat că sistemul propus, adică decontarea transportului prin școală, via inspectorate, a mai fost utilizat și în trecut. Problema este că niciodată nu va putea exista predictibilitate bugetară, în sensul în care, chiar dacă se estimează numărul de abonamente necesare, prețurile per abonament vor varia foarte mult mai ales acolo unde nu există transport public, ci era vorba de transportatori privați. De regulă prețul era în funcție de cât calcula statul ca subvenții, adică dacă se stabilea o subvenție per elev transportatorii mergeau puțin mai sus de atât. De aceea a fost considerat nesustenabil și încă de dinainte de anul 2016 sunt discuții pe diferite formate. Soluția pe care o avem în lege este o soluție care ne-a parvenit din discuțiile în coaliciție, dar și de la grupul inter-instituțional, inter-ministerial, care a fost coordonat de Cancelaria Primului-Ministru, fiind agreată din punct de vedere tehnic. Consiliile județene au un rol în acest circuit prin faptul că sunt cele care gestionează contractele de transport cu transportatorii. Primordial este să asigurăm dreptul la educație, adică copiii trebuie să vină la școală.

Domnul director general Romeo Nicoară a amintit că se fac licitații pentru contracte, se discută despre trei tarife care se comunică inspectoratelor școlare. Nu aceasta este problema. Problema cea mai mare este a-i gestiona pe elevi. Sunt zeci de mii de elevi, pe care îi poate gestiona doar școala. Nu putem face comparația între trei contracte pe care le derulează consiliile județene la care se comunică tarifele cu a gestiona zeci de mii de elevi. La acel comitet inter-ministerial n-a fost consultată și administrația publică locală atunci când s-a luat această decizie.

Domnul secretar de stat Sorin Ion a precizat că în comitetul inter-ministerial au fost reprezentați de la Ministerul Transporturilor, Ministerul Dezvoltării, Ministerul de Finanțe, Ministerul Educației. În plus, CCR a declarat neconstituțională Ordonanța de urgență nr. 50 care stabilea mecanismul de decontare pentru că era în contradicție cu sintagma ”gratuitate pentru elevi”; decontare e una, gratuitate e alta. Toate asociațiile de elevi cu care s-a discutat și care au fost invitate la comitetului inter-ministerial reclamă faptul că nu decontare este ceea ce solicită ei, ci gratuitate. Nu doresc ca banii să mai treacă pe la elevi.

Domnul director general Romeo Nicoară a solicitat eliminarea sintagmei ”gratuitate”. Oare Guvernul își poate permite să plătească abonamentele școlare la orice nivel de tarificare? În Constituție se spune că învățământul este gratuit, nu transportul elevilor este gratuit.

Domnul vicepreședinte Odon Szabo a precizat că gratuitatea se realizează, indiferent dacă în localitatea de domiciliu al elevului există școală sau nu. De aceea, transportul trebuie să fie gratuit. Dacă în localitatea de domiciliu nu ai posibilitate să mergi la școală, statul, întrucât te-a obligat prin lege să faci școală, pentru că nu este opțional. Suntem interesați cu toții să reducem abandonul școlar. Aceasta este o nouă soluție în completarea deciziilor Curții Constituționale. Părinții, inclusiv din mediul rural, care își doresc un viitor pentru copiii lor și au situația materială necesară, își trimit copiii la școală.

Doamna deputat Loredana Predescu a întrebat dacă sintagma ”unele venituri” este corectă pentru că textul poate să periclitizeze gratuitatea.

Doamna ministru Ligia Deca a precizat că este sintagma pe care o folosește Ministerul Finanțelor în avizul pe care l-a dat pe lege și nu s-a semnalat că ar fi o problemă de lipsă de precizie legislativă.

Domnul președinte Iulian Cristache a amintit poziția Federației cu privire la admitere - nu se susține; s-a spus tot pe partea de discriminare, lipsă de egalitate de șanse, pentru că sunt diferențe foarte mari la calitatea actului educațional între ce se întâmplă în urban și ceea ce se întâmplă în rural.

Domnul Marius Barladeanu a menționat că se așteaptă un sprijin guvernamental în ceea ce privește creșterea gradului de calitate a educației în învățământ. Alianța dorește susținere pe două aspecte: asigurarea posibilității ca, odată exprimată opțiunea părinților în ceea ce privește participarea la ora de religie, această opțiune să fie păstrată pentru acea perioadă de școlarizare și nu doar așa cum este prevăzut acum până la finalizarea fiecărui ciclu de învățământ preuniversitar. Tot în virtutea respectării principiului nediscriminării, așa cum alți elevi care ar dori să urmeze cursuri de învățământ superior pe profile, să se permită și elevilor care doresc să urmeze cursurile superioare la teologie, să poată susține o probă la bacalaureat la Religie.

Doamna Anduța Karetsov a precizat că este o petiție semnată de aproape 10.000 de cetățeni prin care se solicită parlamentarilor, așa cum s-a solicitat și doamnei Ligia Deca, să se elimine din aceste noi legi examenele suplimentare de admitere la liceu pentru 60 % din locuri în urma evaluării naționale. Aceste examene separate sunt o dorință de ani de zile a liceelor de prestigiu din București și din țară. Cele 60% procente sunt un număr mult prea mare de locuri lăsate la latitudinea liceelor. Cu alte cuvinte, admiterea în liceu să facă în continuare echitabil pe baza evaluării naționale și a repartizării computerizate. Astfel de examene suplimentare, doar creează inechități între copii și îngrașă industria meditațiilor.

Doamna președinte Ariana Dudună a menționat că Asociația nu susține examenul de admitere, deoarece discriminează elevii, ci păstrarea evaluării naționale cum este prevăzută în Legea nr. 1/2011, fiind necesar ca un elev de 14-15 ani să aibă aceste competențe. Art. 102 din textul transmis Parlamentului reglementează organizarea elevilor strict sub formula Consiliului Național al Elevilor. Statutul elevului, în 2016, a definit cum sunt organizate asociațiile independente reprezentative ale elevilor. În contextul în care ele dispar din noua lege vor dispărea și din noul statut al elevului. Am trimis amendamente către Comisie pentru includerea asociațiilor reprezentative ale elevilor și a prelua definițiile care există la momentul actual în Statutul Elevului. Există anumite contradicții în ceea ce privește Codul civil cu privire la ora de religie, în sensul în care, conform Codului civil, elevul își poate alege religia de la 14 ani, dar nu poate alege dacă face sau nu ora de religie de la 14 ani. Susținem introducerea dreptului de vot în consiliul de administrație al școlii, începând cu vârsta de 14 ani, acest lucru fiind posibil conform Codului civil deoarece consiliul de administrație al unei școli nu îndeplinește funcții de administrare, ci este un organ colegial de conducere. Astfel, având în vedere că tinerii au de la 14 ani o capacitate restrânsă de exercițiu ar avea posibilitatea să voteze în consiliul de administrație. Referitor la transportul elevilor, susținem gratuitatea, salutăm și ne bucurăm că forma aceasta este una mai bună și că au fost preluate o parte din amendamentele noastre. Nu susținem introducerea articolelor care fac referire la ANRSC, pentru că obligațiile atribuite nu fac parte din atribuțiile ANRSCC-ului date prin lege. Referitor la bursele elevilor, nu susținem centralizarea lor, ele ar trebui să rămână la unitățile administrativ-teritoriale, iar banii să vină de la bugetul de stat pentru cuantumul minim al burselor.

Domnul Teodor Iancu a precizat, la partea de etică și integritate academică, în conformitate cu Decizia Curții Constituționale nr. 364/2002, chiar și prin raportare la actuala formă a legii, în cazul obținerii unui act de studii, fie că este vorba de o diplomă de licență de master sau de doctorat prin mijloace frauduloase sau prin încălcarea prevederilor codului-cadru de etică și deontologie universitară, chiar dacă se instituie obligația rectorului de a acționa în contencios administrativ pentru anularea acestui act de studii, în conformitate cu Legea contenciosului administrativ nr. 554/ 2004, o astfel de acțiune poate fi introdusă într-un termen de maximum un an de la emiterea actului de studiu, ceea ce noi ANOSR crede că nu este suficient pentru a garanta respectarea normelor de etică și deontologie universitară, având în vedere că termenul de un an de la momentul la care un act de studiu a fost emis este relativ redus pentru a descoperi eventuale probleme. Din punctul de vedere al transparenței instituționale, susținem introducerea art. 130 alin. (13) prin care să fie menționat exact că toate procesele verbale,

deciziile și hotărârile structurilor de conducere sau a structurilor interne ale instituțiilor de învățământ superior, inclusiv anexele acestora, se publică pe site, după caz, în scopul asigurării transparenței.

Doamna președinte Oana Tântar a precizat cu privire la taxele de studii, art. 8 alin. (5), că în instituțiile de învățământ superior de stat taxele anunțate se mențin pe toată durata normală a unui ciclu de studii pentru aceeași promoție de studenți. Având în vedere faptul că oferta de școlarizare inițială publicată de universitate cuprinde cuantumul taxei și că studentul o acceptă odată cu semnarea contractului de școlarizare, studentul se află într-o poziție inferioară față de universitate, deoarece universitatea poate alege să modifice unilateral conținutul contractului de școlarizare, modificând astfel taxele de studii de la un an la an. În situația respectivă, studentul poate să accepte forțat schimbarea sau să aleagă să își schimbe facultatea/universitatea. Ar trebui să existe o prevedere care stabilește că pe durata unui ciclu de studii pentru aceeași promoție de studenți, nu se modifică taxele de școlarizare. Un alt aspect vizează procentul în care sunt reprezentați studenții în diverse structuri - consiliul de administrație, consiliul școlii doctorale, în alegerile rectorilor, astfel încât să fie tratați ca beneficiari direcți ai actului educațional și ca parteneri egali, iar nevoile și problemele lor să fie luate în considerare de către candidații la funcția de rector. E absolut necesar ca studenții să aibă o pondere de 25% în alegerea rectorilor.

Domnul secretar Filip Hăvârneanu a precizat că USR susține scoaterea examenului de admitere. Există o Românie cu două viteze în educație și facem o problemă și mai mare pe discriminare, prin încurajarea meditațiilor. În loc să îmbunătățim acest sistem, se creează noi posibilități pentru ca liceele de top să se distanțeze. A menționat că s-au depus amendamente în legătură cu modificarea taxelor în timpul anului. Este nevoie de asociațiile elevilor, pentru că sunt foarte implicați, cunosc foarte bine ce se întâmplă în sistemul educațional; susțin amendamentele trimise.

Domnul Lucian Cismaru a precizat că nu este de acord cu cele două examene pentru admiterea la liceu. La art. 123 alin. (2) lit. g) unde se specifică componența consiliilor de administrație ale unităților de învățământ care școlarizează strict tehnologic se specifică că există un singur loc pentru părinți și, dacă există un elev major în acea unitate de învățământ liceală, locul ar trebui să ducă fie la părinți, fie la elevi. Practic, nu există loc pentru elevi în acele consilii de administrație.

Domnul Mihai Stoica a susținut scoaterea examenului de admitere și păstrarea evaluării naționale, așa cum este în forma din proiectul de Lege, introducerea calificativelor pentru materiile din ariile curriculare, artă, sport și religie, cu excepția învățământului vocațional sportiv unde trebuie notat cu note de la 1-10. În învățământul teoretic sau profesional nu consideră echitabilă acordarea notelor de la 1-10 pentru materii cum ar fi sport sau desen care sunt materii care solicită un anumit talent, e nevoie de anumite abilități, abilități pe care nu orice elev le are. Religia este o materie care trebuie să transmită valori morale, nu putem nota aceste valori morale cu note de la 1-10, ci cu calificative stabilite, așa cum s-a transmis în amendamente.

Domnul președinte Anton Hadar a susținut ca atunci când o universitate nu mai este în stare să dezvolte un program de studiu sau poate chiar universitatea se desființează, cadrele didactice, de la asistent la profesor, ar trebui angajate cu prioritate în învățământul preuniversitar. Ar trebui în lege să existe o posibilitate de trecere rapidă, de recunoaștere a nivelului de pregătire, pentru a avea cadre didactice pregătite în învățământul preuniversitar. Profesor și conferențiar să fie echivalent cu gradul didactic I. A propus o serie de amendamente referitoare la: procesul de reducere a accesului la finanțarea din surse publice unde nu universitatea e vinovată, ci rectorul care a greșit; normele de etică și deontologie universitară; caracterizarea și definirea normei universitare; pensie; principiul dialogului social.

Domnul președinte Marius Nistor a amintit că învățământul este subfinanțat, articolul privind alocarea a 6% din PIB este anual prorogat. De ce ar crede că se va schimba această atitudine? Se poate realizare aceeași prorogare și pentru 15% din bugetul general consolidat. S-au menționat până acum doar aspecte precum fără stres, fără examene, industrie a meditațiilor. Dar trebuie să ne gândim ce vrem de la sistemul de învățământ românesc. Dacă punem accent doar pe ce ne place, ce vrem sau nu vrem, pe ideea că nu vrem note, teze, examene, unde ajungem? Sindicatele au propus o evaluare mai amplă, a competențelor cheie stabilite la nivelul UE. Prin repartizarea actuală, elevii ajung la profiluri unde nu au competențe și nu înțeleg elementele predate. De ce plecăm de la ideea că se doresc meditații suplimentare? Meditații există peste tot, și în alte state. Se fac în permanență acuze asupra profesorilor. Dacă elevii ar fi mai atenți la predarea în clasă, dacă ar interacționa mai mult cu profesorii, s-ar concentra pe materie, nu ar fi nevoie de meditații. Unii elevi sunt duși la meditații și dacă nu au nevoie. Pe piața muncii va fi relația angajat-angajator. Angajatorul va spune: eu îți plătesc un salariu, tu trebuie să îndeplinești niște standarde și niște obiective; nu mă interesează ce îți place, dacă ești stresat; nu îți convine, pleci. Dar este și problema subminării autorității cadrelor didactice, s-au redus la minim orice sancțiuni. În învățământul centrat pe elev cadrul didactic nu mai are nici un drept. S-a ajuns la agresarea profesorilor în școli. Dacă ne alegem modelele din spațiul online, nu mai putem să avem pretenția să se impună un cadru didactic indiferent cât de bine este pregătit. Un motiv să fie atacat un cadru didactic este și statutul social pe care îl are în societate. Poate ar fi cazul să apară partea de obligații și sancțiuni pentru elevi. Școala este o instituție ce funcționează pe bază de reguli, și dacă acestea sunt încălcate trebuie să existe sancțiuni. Scăderea notei la purtare nu mai este valorizată, nu mai contează decât pentru învățământul militar. Este necesar un consilier școlar, un paznic pregătit în fiecare școală. Ideea de centre de reeducare deranjează, ne este teamă să folosim astfel de termeni, dar ele există și în alte state. Copiii cu probleme trebuie educați în anumite centre de către personal specializat. Cadrele didactice nu pot face percheziție în ghizdanele copiilor. Telefoanele mobile trebuie închise la intrarea în școală și folosite pe parcursul orelor doar la solicitarea cadrului didactic. Este necesară o reformă autentică și nu se poate face nimic fără bani. A cerut reintroducerea articolului privind salariul pentru debutanți. Dacă se introduce pentru toți debutanții, la toate categoriile profesionale, de ce ar alege tinerii sistemul de învățământ.

Domnul deputat Cătălin Zamfir Manea a susținut că prevenția este cheia, iar aceasta se poate face în primul rând, prin mărirea numărului de consilieri școlari. Mai mult decât atât, una dintre măsuri ar fi amenzi pentru părinți, în momentul de față singura sancțiune fiind doar scăderea notei la purtare.

Domnul vicepreședinte Szabo Odon a menționat că multe prevederi benefice din Legea nr. 1/2011 nu au fost implementate din lipsa finanțării. Noua lege are numeroase prevederi corecte, dar implementarea nu depinde doar de Comisie sau doar de Ministerul Educației, ci trebuie o asumare mult mai largă, deoarece fără finanțare toate elementele ce vin să corecteze problemele actualului sistem nu vor putea fi rezolvate. Învățământul este o zonă de atribuții partajate, educația nu este atribuția exclusivă a școlii.

Doamna ministru Ligia Deca a subliniat importanța consultării tuturor actorilor și primirea de observații și propuneri. Ministrul este preocupat de violența în mediul școlar, de asigurarea climatului de siguranță în școli, fiind în lucru o procedură de management a cazurilor de violență la nivelul școlilor. Fiecare instituție are propriile proceduri în cazul în care află o informație despre violență în școală, iar procedurile acestea trebuie să fie unitare astfel încât fiecare om din școală să știe cum să reacționeze. Au fost purtate discuții cu Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Interne pentru a vedea ce modificări ale cadrului legislativ trebuie făcute vizavi de modul în care poate răspunde familia, din punctul de vedere al amenziilor sau al acțiunilor pe care familia ar trebui să le facă în cazuri de violență. De asemenea, alături de

Ministerul Afacerilor Interne au fost purtate discuții privind procedura de identificare și confiscare a obiectelor interzise introduse în școli. Prin noua lege propunem camere resursă ce pot fi utilizate pentru acel proces de reflecție și liniștire al elevilor, dar și în cazul în care sunt alte tipuri de persoane din școală care generează astfel de incidente. Se propune și extinderea atribuțiilor centrelor județene de resurse și asistență educațională, incluzând dezvoltarea, coordonarea, monitorizarea și evaluarea de intervenții în situații de violență școlară, plus medierea conflictelor și consilierea beneficiarilor în situații de violență școlară. Ministerul Educației a avut în dezbatere publică Strategia națională pentru educație parentală, fiind esențială implicarea familiei în acest proces. Se întărește răspunderea contravențională a elevilor, se introduc amenzi pentru părinții/tutorii care refuză să semneze contractul educațional. Se propune elaborarea Planului Național pentru Siguranța în Învățământul Preuniversitar, ce trebuie să includă și standarde de siguranță. Am susținut introducerea ca bază a grilei de salarizare a salariului mediu pe economie și voi continua să susțin acest deziderat. Au fost integrate o serie de amendamente din partea sindicatelor privind funcționarea sistemului de învățământ preuniversitar, privind funcțiile și condițiile de ocupare, drepturile și obligațiile personalului didactic. În ceea ce privește diminuarea finanțării pentru universități, articolul a fost modificat, nu mai este vorba despre greșeli ale rectorului, ale ordonatorului de credit, ci despre încălcări ale legislației realizate de către universitate, prin structurile ei decizionale, de exemplu senatul. În ceea ce privește reprezentanții elevilor, a fost introdusă o secțiune în lege, precum și prevederi privind prezența acestora în diferite structuri de decizie cu statut de observator. De asemenea, bursele de merit să vor acorda pentru un minimum de 30% din elevii din fiecare clasă de gimnaziu și liceu pentru a putea recompensa echitabil performanța în fiecare școală. Pentru protecția elevilor, în cazurile în care un cadru didactic inițiază acte de violență către elevi, câtă vreme este cercetat disciplinar sau penal, el nu va mai lua contact cu colectivele de la clasă, desfășurând alte activități în cadrul școlii. Soldul universităților va putea fi utilizat în ceea ce privește bursele și transportul studenților în anii următori. În textul legilor nu apare nicio referință la ideologia de gen; există principiul diversității, pentru că în România avem diversitate culturală, etnică, lingvistică, religioasă, iar această diversitate trebuie protejată și prețuită.

Doamna director executiv Mihaela Nabar a menționat că au fost trimise amendamente către Ministerul Educației, o parte fiind deja integrate în lege. A susținut introducerea activităților remediale, evaluarea elevilor în baza unui portofoliu, evaluarea ar trebui să se facă la nivel național, la fel pentru toți copiii.

Domnul director de programe George Roman a transmis Ministerului modificări punctuale pe articole, inclusiv unele generale, care au fost parțial incluse. Solicită susținerea copiilor din comunitățile vulnerabile, în mediul rural fiind comasați majoritatea dintre copii care au un nivel de analfabetism funcțional, iar părinții nu au capacitatea să susțină educația lor prin meditații. Modul în care este organizat sistemul de învățământ trebuie să pună interesele elevilor înaintea altor considerente. Este nevoie de introducerea unor reglementări privind grupurile de acțiune antibullying. Normele metodologice au fost adoptate cu ceva ani în urmă, nici 10 % dintre școli nu și-au creat aceste grupuri de acțiune antibullying. Ar trebui inclusă și o prevedere cu privire la obligația cadrelor didactice de a semnaliza cazurile de abuz, neglijare, exploatare, orice altă formă de violență. Deoarece nu întotdeauna școlile colaborează cu direcțiile generale de poliție a drepturilor copilului sau cu serviciile publice de asistență socială, este nevoie și de această precizare, măcar pentru sprijinirea părinților în asigurarea participării la cursuri a beneficiarului primar minor și a respectării contractului educațional. Cu privire la participarea elevilor în consiliile de administrație, există exemple pozitive în alte state. Ar trebui să se revină la prevederile actului normativ în vigoare cu privire la finanțare, cu țintă măcar 2030, prin creștere graduală, și atingerea a 6% din PIB. Referitor la copii cu cerințe

educaționale speciale, costul standard trebuie să fie suplimentat până la 50 %, iar în acest fel, școlile poate vor fi interesate să accelereze integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă.

Doamna Monica Donescu a menționat că art. 67 spune că doar în școala pregătită din punct de vedere tehnic și didactic se pot integra copii. Help Autism a transmis Ministrului propuneri și amendamente, în special pe acest text, pentru eliminarea.

Domnul George Constantin a făcut precizări pe articole și câteva considerații de ordin general. Legea învățământului preuniversitar face pași importanți înainte față de legea pe care am avut-o până acum, Legea învățământului superior cuprinde multe lucruri contradictorii și nu rezolvă multe chestiuni. Textele la care a făcut referire sunt: art. 11 alin. (4), art. 59 alin. (10), art. 60 alin. (1), art. 74 alin. (13), art. 75 alin. (5), art. 82, art. 85 alin. (3) și (6), art. 95, art. 98, art. 116, art. 117, art. 160 - 173, art. 176 - 179.

Domnul președinte Dragoș Atanasiu a precizat că aproape 70% dintre propunerile Coaliției se regăsesc în textul de lege, ar mai fi câteva lucruri de îmbunătățit sau de schimbat. Ccoaliția pentru Dezvoltarea României s-a focusat pe sistemul de învățământul dual și pe învățământul profesional și tehnologic. Tot învățământul tehnologic ar trebui să fie făcut în regim dual, pentru că dual înseamnă jumătate din timp la școală, jumătate din timp la antreprenori sau în practică și asta este lucrul de care avem nevoie: să revenim la ideea meseria este brătară de aur. Principala noastră dorință este ca perioada de tranziție să nu fie de opt ani, ci mai scurtă la sistemul de învățământ dual, poate de 2 ani.

Doamna Camelia Anghel a confirmat că practica de 50% și eliminarea concurenței între profesional și dual va aduce beneficii tuturor angajatorilor. Absolvenții nu sunt obligați să rămână angajați la firme, însă rata de angajabilitate este mare. Interesul este ca toate școlile să formeze profesioniști și persoane calificate.

Doamna Andreea Nistor a precizat că sunt multe lucruri pe care le salută în proiectele de lege. Atunci când sectorul de afaceri se uită la acest text vede două aspecte: angajabilitatea și transformarea digitală. În zona de transformare digitală sunt foarte multe aspecte pozitive integrate. În zona de angajabilitate, felul în care se creează garanția unei tranziții către un sistem în care să nu mai avem decât dual, este principala cheie în care angajatorii vor privi relevanța reformei.

Doamna președinte Natalia Elena Intotero a propus ca după adoptarea pachetului legislativ să se efectueze o vizită la Brașov a comisiilor de specialitate și nu numai. Mentalitatea părinților poate fi schibată în momentul în care vor fi campanii de prezentare a rezultatelor, mărturii ale celor care au urmat o astfel de instituție de învățământ, cariera profesională, activitatea de voluntariat recunoscută vechime muncă, tutoriale ale studenților de la facultățile din domeniu. Avem exemple de bune practici din partea țărilor cu economie dezvoltată din Uniunea Europeană, putem să creăm mai multe facilități, sprijin pentru mediul economic, astfel încât să existe posibilitatea ca cei care urmează aceste cursuri chiar să rămână acolo.

Doamna secretar general Marina Ioana Alexandru a menționat că a înregistrat la secretariatul Comisiei o notificare și un material documentar pe articole, ca puncte nevralgice. A solicitat Ministerului Educației modificări; a depus începând cu luna august 2022, apoi în septembrie, în octombrie, aproape în fiecare lună s-a revenit cu adrese și memorii la Ministerul Educației, nu am primit niciun răspuns. A cerut respingerea proiectului de lege și elaborarea unui nou proiect, astfel încât rolul școlii, al cadrelor didactice și al tuturor persoanelor implicate în actul de învățământ, precum și actul de învățământ în sine să asigure cu adevărat educația socială și culturală optimă pentru copii și o dezvoltare echilibrată și armonioasă a acestora din punct de vedere biologic, psihologic, emoțional, afectiv, în solidar cu familia.

Doamna președinte Natalia Elena Intotero a precizat că s-au primit numeroase observații și amendamente, ce vor fi analizate. Pe partea de procedură, până în data de 18 inclusiv, se pot trimite amendamente.

Domnul Eduard Petrescu a susținut aspectele semnalate de One Voice și Salvați Copiii. Este necesar un mecanism continuu de consultare și de monitorizare a situației învățământului românesc. Există o mare varietate de puncte de vedere, de actori implicați și interesați, beneficiarii direcți și indirecti ai sistemului de învățământ.

Domnul Cătălin Nicolaidi a precizat că are experiența unui profesor cu 15 ani la catedră și experiența unui persoane cu dizabilități care a învățat în sistemul de educație special pentru deficienții de vedere, care a făcut facultate și doctorat pe istoria nevăzătorilor din România. Sistemul pentru deficienți de vedere, ca școală specială, trebuie să fie împreună cu sistemul de educație de masă. La art. 58 alin. (3) se vorbește despre postlicealele speciale. Ne dorim un număr redus de elevi, de 5-7 elevi într-o clasă. Pe viitor, pe posturile acestea să aibă prioritate la angajare nevăzători. În legea învățământului universitar să fie introdus în practica pedagogică un modul dedicat copiilor cu CES, adică ca toți profesorii să fie obligați înainte de a ajunge la clasă să lucreze cu copiii cu cerințe educaționale speciale.

Doamna Simona Crisbășanu a susținut descentralizarea, o autonomie mai mare la nivelul școlilor, mai multe atribuții care să fie lăsate la nivelul directorilor de școală.

Doamna ministru Ligia Deca a mulțumit pentru ajutorul primit sub formă de amendamente concrete sau sub formă de discuții vizavi de direcțiile de reformă. A înțeles îngrijorările exprimate de către participanți referitoare la examenul de admitere la liceu. Acest examen nu se adresează tuturor liceelor, ci numai acolo unde avem competiție. Și acum admiterea este condiționată de o ierarhizare, pe baza notelor de la evaluarea națională, care de multe ori înseamnă că la diferență de 1/100 se trage linie și nu se intră la profilul respectiv. Prin această formulă se testează potrivirea cu profilul. În al doilea rând se reduce riscul de a se învăța doar la materiile de examen - limba română și matematică, limba maternă. Există probleme cu copiii care vin din medii dezavantajate, dar trebuie făcută o distincție între măsurile care vizează potrivirea cu profilul, calitatea și măsurile ce vizează echitatea. Șansele egale trebuie acordate prin măsuri, printr-o pregătire care să le permită să concureze corect, loial: Planul Național de Reducere a Abandonului Școlar, masa sănătoasă în școli, școala după școală, pregătirea suplimentară în interiorul parcursului școlar, Programul Național de Reducere a Analfabetismului Funcțional, prin intervențiile fundamentate pe portofoliul elevului. Această măsură nu intră în vigoare în acest an, intră în vigoare peste 4 ani. Au fost ridicate chestiuni referitoare la grupurile de acțiune antibullying și măsurile de sprijin pentru școli pentru cadre didactice, pentru elevi, pentru a preveni violența în școli. Este foarte important să fie operaționalizate acele structuri. Avem nevoie de mai mulți consilieri în școli, s-a suplimentat numărul, dar mai trebuie suplimentat. La concursurile de angajare din acest an se dorește recrutarea a 1200 de specialiști. Obligația cadrelor didactice este de a semnală suspiciunile de abuz. Există o reticență cu privire la adăugarea de noi responsabilități pentru cadrele didactice, dar prin proceduri, fără să se transforme în consilieri școlar sau în psihologi sau în polițiști, pot sesiza anumite comportamente de risc sau indicatori de risc. În colaborare cu elevii s-a elaborat o secțiune dedicată reprezentării lor în diferite structuri de decizie - statutul de observator în consiliul de administrație al direcțiilor județene de învățământ preuniversitar, participarea cu statut de observator la concursul de ocupare a funcțiilor de conducere îndrumare și control din cadrul DJEP. Referitor la procentul din PIB este de preferat un procent din bugetul general consolidat; anul trecut 15% din bugetul general consolidat a însemnat 5,91% din PIB. Mesajul trebuie să fie că, indiferent care este gradul de colectare, deoarece e o problemă PIB versus grad de colectare, întotdeauna trebuie să meargă spre sistemul educațional 15%. Referitor la eliminarea art. 67 - pregătirea școlii pentru a primi copii cu cerințe educaționale speciale, trebuie să fie un echilibru; temerea părinților, în marea lor majoritate, este că copiii vor fi direcționați către școlile de masă, fără ca școlile de masă să fie pregătite să-i primească; am introdus acest articol care liniștește opinia publică. Nu ne dorim ca desegregarea școlilor să se facă în

detrimentul copiilor cu cerințe educaționale speciale, pentru că sunt copii care au fost în școli de masă și care au preferat să meargă în alte tipuri de școli, tocmai pentru că nu s-au simțit integrați, nu s-au simțit sprijiniți. Direcția este de desegregare și angajamentul Ministerului Educației este să vedem în societate oameni care sunt perfect adaptați, indiferent de cerințele educaționale speciale pe care le-au avut în școală. Susținem ideea de generalizare a învățământului dual în doi ani, cu tot ceea ce presupune el, iar Ministerul Educației va face tot ceea ce îi stă în putință. Cu privire la criteriile de nondiscriminare din Legea educației, ele sunt preluate integral din Ordonanța nr. 137/2000, republicată, privitoare la prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare. Legea educației nu poate să introducă mai puține criterii de nondiscriminare decât legislația generală pe acest subiect. Legile educației nu fac altceva decât să preia din legislația națională. Masteratul didactic de un an sau un an și jumătate are 80% practică, iar programele de pregătire inițială a cadrelor didactice vor fi realizate de Ministerul Educației și putem să introducem și module de pregătire pentru predarea către copiii cu CES. Ministerul susține descentralizarea într-o proporție mai mare; de aceea s-a propus ca rețeaua de 60 de școli-pilot finanțată prin PNDL să fie un astfel de experiment, pentru o mai mare autonomie în școli. Este important să vedem care este capacitatea sistemului educațional de a gestiona un nivel mai mare de autonomie.

Doamna președinte Natalia Elena Intotero a amintit că în ziua următoare se continuă dezbaterile generale cu reprezentanții Consiliului Național al Rectorilor, apoi cu reprezentanții cultelor religioase. Se continuă cu o dezbatere cu cadre didactice din colegii centenare și licee cu rezultate foarte bune la învățătură cu privire la siguranța cadrelor didactice în școli. Sunt din București, dar și din țară, aproximativ 28 de persoane.

La lucrările Comisiei au participat ca invitați:

Din partea **Ministerului Educației:**

- Ligia Deca - ministru
- Sorin Ion - secretar de stat
- Florian Lixandru - secretar de stat

Din partea **Departamentului pentru Evaluare Integrată și Monitorizarea Programelor Finanțate din Fonduri Publice și Europene**

- Roxana Mînzatu - secretar de stat

Din partea **Uniunii Naționale a Consiliilor Județene**

- Sorin Munteanu - director general

Din partea **Asociației Orașelor din România**

- Romeo Nicoară - director general
- Alexandru Petrovici - director

Din partea **Asociației Comunelor din România**

- Alexandra Mihaela Șerban - consilier

Din partea **Asociației Municipiilor din România**

- Ana Maria Zaharescu - expert

Din partea **Federației Naționale a Asociațiilor de Părinți**

- Iulian Cristache - președinte
- Eugen Ilea - președinte FNAP București-Ilfov

Din partea **Asociației Părinților Români și Asociația "Părinți pentru Ora de Religie"**

- Marius Barladeanu

Din partea **Alianței Naționale a Organizațiilor Studențești din România**

- Oana Tântar - președinte
- Teodor-Radu Iancu - vicepreședinte educațional

Din partea **Consiliului Municipal al Elevilor București**

- Lucian Cismaru - președinte
- Din partea **Consiliului Național al Elevilor**
- Mihnea-Andrei Stoica - secretar executiv
- Din partea **Federației Naționale Sindicale „ALMA MATER”**
- Antonio Hadar - președinte
- Alin Mazare - vicepreședinte
- Mihai Butu - secretar general
- Din partea **Federației Sindicatelor din Educație „Spiru Haret”**
- Marius Ovidiu Nistor - președinte
- Dragoș Constantin Neacșu - director Comunicare
- Din partea **Federației Sindicatelor Libere din Învățământ**
- George Purcaru -vicepreședinte
- Din partea **Sindicatului ”Spiru Haret” Brașov**
- Adrian Radu - Președinte
- Din partea **Asociației Universităților Particulare din România**
- Paul Negruț - rector, Universitatea din Oradea
- Din partea **UNICEF**
- Eduard Petrescu
- Din partea **World Vision România**
- Mihaela Nabar - director executiv
- Din partea **Organizației Salvați Copiii**
- George Roman - director de programe
- Din partea **Alianței ”O voce pentru educație”**
- Dragoș Atanasiu - președinte
- Din partea **Asociației pentru Valori în Educație**
- Andreea Nistor
- Din partea **Coaliției pentru educație**
- Simona Crisbășanu
- Din partea **Asociației Help Autism**
- Daniela Bololoi - președinte
- Monica Donescu
- Din partea **Asociației Nevăzătorilor din România**
- Cătălin Nicolaidi
- Din partea **Alianței Părinților din România**
- Marina Ioana Alexandru - secretar general, președinte al Asociației Juriștilor pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților
- Din partea **Asociației pentru Apărarea Drepturilor Omului Pro Legis**
- George Constantin
- Din partea **Școlii Profesionale Germane Kronstandt**
- Camelia Engel - președinte, Consilul de administrație
- Din partea **Camerei de Comerț și Industrie Franceză**
- Oana Năstase
- Din partea **Comunității Declic**
- Anduța Karetsou
- Senator Ștefan Pălărie.**

La lucrările ședinței au fost prezenți 21 de deputați din total de 26 membri ai Comisiei, fiind absenți 4 deputați, după cum urmează:

- doamna deputat Cătălina Ciofu - Grupul Parlamentar al PNL

- doamna deputat Olivia Diana Morar - Grupul Parlamentar al PNL
- domnul deputat Mihai Lucrețiu Politeanu - Neafiliat
- domnul deputat Dan Cristian Popescu - Grupul Parlamentar al PSD
- domnul deputat Boris Volosatii - înlocuit de domnul deputat Mihail Albișteanu, Grupul Parlamentar al AUR.

Miercuri, 12 aprilie 2023

I. DEZBATERI

Lucrările ședinței Comisiei au fost conduse de doamna deputat Natalia Elena Intotero, președintele Comisiei.

Domnul secretar general Mihnea Cosmin Costoiu a prezentat poziția Consiliului Național al Rectorilor (CNR) față de proiectele de Lege aflate în dezbatere. În România, criza forței de muncă, în special forță de muncă calificată, este una extrem de profundă. Evident, există câteva domenii majore în care avem o criză mai accentuată, cum e zona medicală, zona științelor ingineresti, a științelor exacte, dar nu putem spune că există o zonă în care să nu avem o criză de forță de muncă, iar societatea românească, în ansamblul ei, nu se poate dezvolta fără o resursă umană necesară în întreaga societate și în mod special, fără resursă umană bine calificată. În această competiție globală a resursei umane, a învățământului superior, este în interesul statului român să consolideze instituțiile pe care le are, care s-au dezvoltat, atât publice, cât și private, și să ofere acestora spațiul necesar abordării acestei competiții globale cu resurse multiple și în acea perioadă în care resursele nu sunt la nivelul competiției. Aceste universități trebuie să aibă autonomia necesară pentru a aborda competițiile pe un picior de egalitate. Acesta a punctul principal prin care s-a abordat legea, având ca prioritate resursă umană, beneficiarul primar. În urma analizei și a consultărilor, CNR susține Legea învățământului superior. Toate universitățile din România s-au consolidat și dezvoltat exponențial în ultimii 30 de ani, sunt entitățile care, dincolo de orice criză economică, dincolo de perturbările din societate, au reușit să se dezvolte datorită existenței unei autonomii universitare. Există o serie de lucruri care ar putea fi consolidate, printre care autonomia financiară a universităților. O altă problemă majoră este atragerea resursei umane tinere în universități, deoarece salariile nu sunt atrăgătoare, motiv pentru care este important să existe măsuri de stimulare a atragerii tinerilor în învățământul superior. Una dintre solicitările venite în special de la universitățile de medicină, dar nu numai, este aceea de a nu condiționa intrarea în sistem de obținerea titlului de doctor. De asemenea, există o serie întreagă de măsuri care vizează zona financiară, structura, posibilitatea ca universitățile să își structureze în interior, atât organismele de conducere, cât și organismele funcționale, măsuri legislative care să permită universităților dezvoltarea în jurul acestora și în interiorul acestora a unor activități inclusiv de natură economică, care să susțină dezvoltarea universităților (în special de zona de spin off și start up). CNR nu susține varianta din lege cu privire la structurile de conducere din universități, susține varianta prezentată public înainte de intrarea în ședința de guvern, mai exact art. 137 în varianta anterioară ieșirii din Guvern. Există câteva elemente ce vizează susținerea universităților în structurile decizionale ale Ministerului Educației, reprezentarea fiecărei asociații studențești în fiecare comisie/consiliu al Ministerului Educației, cu drept de vot sau consultativ. În această perioadă este foarte importantă susținerea unei subvenții specializate pentru consilierea studenților, ținând cont de ceea ce se întâmplă în spațiul public, spațiul universitar și în societate. Perioadele de pandemie și post pandemie au reprezentat o problemă majoră, fiind importantă susținerea consilierii studenților, dar și a cadrelor didactice și dezvoltarea centrelor de consiliere și atragerea de psihologi și psihiatri în

aceste centre. A propus modificarea art. 173 referitoare la intervenția Ministerului de a condiționa finanțarea universităților de o eroare, greșeală, a unora dintre reprezentanții universităților. Nu este în beneficiul societății ca o greșeală să fie urmată de o sancțiune care să ducă la întreruperea finanțării. CNR susține creșterea autonomiei universitare, în special cea cu privire la deciziile de realizare a structurilor din universități și cu privire la finanțarea universităților. Referitor la art. 258, legea prevede interzicerea ofertei de vânzare, iar CNR are un set de propuneri ce vizează sancționarea publică a acestui tip de vânzare, în scopul prevenirii comerțului cu lucrări științifice.

Domnul rector Andy Corneliu Pușcă a susținut punctul de vedere al CNR cu privire la universitățile de stat. Contextul în care ne aflăm este acela în care universitățile românești se dezvoltă, se internaționalizează, se deschid către lumea globală a învățământului universitar. Universitățile particulare și confesionale au fost un fel de laboratoare de dezvoltare și inovare în privința modului de management, de a acționa pe baza unei autonomii lărgite. Vă propunem să analizați art. 6 alin. (4); art. 8 alin (3); art. 10 alin. (8) care intră în contradicție cu art. 96 alin. (3); art. 11 alin (2); art. 16 alin. (1); art. 96 alin. (1) - reintroducerea utilității publice pentru universitățile particulare și confesionale; art. 96 alin. (2) și (3); art. 97 alin. (1); art. 98 alin (2); art. 100 lit. d); art. 111 alin. (1); art. 120 alin. (1); art. 130 lit. g); art. 130 alin. (3); art. 147 alin. (9); art. 151 alin (1); art. 167 alin. (1); art. 205 alin. (4); art. 234 alin. (6); art. 205 alin. (4).

Domnul vicepreședinte Vasile-Aurel Căuș a susținut că legea aduce mai multe elemente de noutate, de reformă, printre care învățământul dual la nivel universitar și ar fi oportună identificarea de către CNR, în baza relațiilor cu universități din străinătate, a exemplelor de bună practică. Nu va fi un demers ușor să dezvoltăm acest sistem în învățământul din România, dar este extrem de util.

Domnul deputat Marius-Andrei Miftode a întrebat dacă eliminarea necesității doctoratului pentru posturile de asistenți universitari vine ca o soluție legată de criza la care se face referire sau se dorește crearea unui nou post în organigrama universităților care nu necesită această diplomă. A întrebat și în ce direcție ar modifica această propunere în contextul crizei resurselor umane din IT și medicină la care se face referire.

Domnul secretar general Mihnea Cosmin Costoiu a precizat că inițiativa ce vizează învățământul dual a fost susținută de CNR. Există câteva amendamente legate de extinderea spațiului fiscal pentru că marea problemă este atragerea companiilor în acest demers. Propunerea nu urmărește introducerea unei noi funcții, ci eliminarea condiției de a fi doctorand pentru poziția de asistent.

Doamna ministru Ligia Deca a susținut că Ministerul a continuat procesul de dezbatere și includere a amendamentelor în pachetul legislativ, iar forma actuală este una echilibrată, care a luat în calcul deja avizele emise în procesul de aprobare, de la Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Muncii și Protecției Sociale. Multe din aspectele ridicate de domnul rector Mihea Costoiu, vis-a-vis de autonomie crescută sau anumite excepții de la legislația aplicabilă, spre exemplu pentru achiziții publice sau legislația care vizează zona fiscală, au fost deja analizate și a existat un punct de vedere al Ministerului Finanțelor, pe care Ministerul Educației a trebuit să îl ia în considerare. Ministerul apreciază sprijinul Consiliului Național al Rectorilor pentru introducerea a două programe naționale fanion: Programul Național de Reducere a Abandonului Universitar, pentru că știm că abandonul universitar reprezintă o problemă reală, iar cauzele lui sunt multiple; Programul Național pentru Internaționalizare Universitară „Study in Romania”. Este absolut esențial ca universitățile românești să fie sprijinite în demersul lor de a face parte din rețele europene și globale și de a deveni competitive în spațiul european, pentru că mediul universitar este un mediu internațional prin excelență. În contextul acesta, legea include o serie de prevederi menite să coreleze mai bine finanțarea pentru învățământul superior cu costurile reale și cu obiectivele pe care în

domeniu. De asemenea, e nevoie de încurajare în domenii cheie - al științelor tehnologiei, matematicii, ingineriei. De aceea s-a prevăzut o creștere a fondului de burse și protecție socială cu 33% pentru acei studenți care aleg aceste specializări. Sunt și măsuri care să asigure responsabilitatea publică: Registrul Unic Național Integrat al Diplomelor și Actelor de Studii, un instrument de prevenție, acea prevedere ce vizează posibilitatea de reducere parțială a finanțării universității se referă la cazurile în care numărul de studenți raportat nu este cel real. În spiritul autonomiei universitare, împreună cu universitățile, am sprijinit ideea ca diplomele de doctor să fie acordate de către universitate, însă, pentru a asigura garanții de etică, integritate, calitate, controlul CNATDCU rămâne. Am înțeles cu toții importanța extinderii cu un an a duratei mandatului de rector, iar legea reflectă această nevoie de consolidare a autonomiei universitare și de profesionalizare a leadership-ului universitar, cu o serie de limitări, juste și echilibrate, inclusiv cea introdusă la solicitarea Ministerului Justiției referitoare la ce se întâmplă cu mandatul în curs la intrarea în vigoare a noii legi. Mandatul rectorilor în curs se calculează la acel maxim de 2 mandate de 5 ani, pe care legea îl prevede, acea limită de maximum 2 mandate fiind o limită care nu mai ține cont de eventuale întreruperi ale mandatelor, așa cum a fost permis până acum. Autonomia universitară va beneficia de un proces de consolidare, însă trebuie să vedem care este viziunea națională vizavi de patrimoniul universitar. Patrimoniul universitar este o marcă a autonomiei instituționale și trebuie să realizăm faptul că instituțiile de învățământ superior de stat sunt printre puținele instituții publice care au acumulat patrimoniu și nu l-au pierdut după căderea regimului comunist. Patrimoniul universităților a fost consolidat pentru un scop și un interes public și este normal să existe un control public vizavi de ce se întâmplă cu acest patrimoniu. De altfel, Codul administrativ și Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia reprezintă piese de legislație fundamentale și am urmărit să nu afectăm acest echilibru între interesul public și autonomia universitară. Referitor la universitățile private, punctul de vedere al Ministerului Educației, agreat și în procesul de avizare inter-ministerială, a fost că plecăm de la niște decizii de interpretare ale Curții Constituționale, deoarece prevederile constituționale consacră și garantează o singură formă de autonomie și anume cea universitară, indiferent că este vorba de învățământul superior de stat sau de învățământul superior particular, autonomie al cărei conținut trebuie să fie identic în ambele cazuri. Plecând de aici, în mod firesc, o serie de prevederi aplicabile universităților de stat sunt aplicabile și universităților particulare. Învățământul românesc, chiar dacă se desfășoară în unități particulare, este o formă de serviciu public non profit. Se pleacă de la principiul non profit și de la faptul că o serie de universități particulare sunt înființate de entități non-profit - fundații, și chestiunile care țin de patrimoniu sau de luarea deciziilor în universități se circumscriu acestei idei de asigurare a echilibrului între universitățile de stat și universitățile particulare și de protejare a caracterului de interes public. Observațiile din zona stomatologiei au fost transmise cu o zi înainte de aprobarea legii în Guvern, s-a încercat să se introducă câteva elemente, dacă mai sunt propuneri pe care, dacă Comisiile pentru învățământ le consideră oportune, se pot introduce. Întotdeauna a existat susținere pentru ca reprezentanții universităților să facă parte din consiliile consultative ale Ministerului. Referitor la consilierea studenților, s-a primit o sugestie și din partea federațiilor studențești, în vederea alocării unei subvenții dedicate serviciilor de consiliere. Dacă Parlamentul o susține, atunci se vor găsi soluțiile necesare, chiar și cele bugetare. Deocamdată, ceea ce rămâne în conturile universităților în subvenția de burse cămine sau cantine, va putea fi redirecționat spre serviciile de consiliere. Pentru consolidarea învățământul dual la nivel universitar vom avea nevoie de o regândire a standardelor de asigurare a calității în învățământul universitar, inclusiv în ceea ce privește posibilitatea ca universitatea să atragă specialiști din mediul privat care să asigure pregătirea. Învățământul dual, oferă posibilitatea de echilibrare 50% teorie - 50% practică, iar companiile vor putea folosi proprii specialiști pentru a sprijini procesul educațional. Referitor la cei care au funcția de

asistent universitar și necesitatea existenței unei diplome de doctor, legea stabilește că se pot angaja cei care sunt doctoranzi; în momentul în care au diploma de doctor contractul devine pe termen nelimitat. Există o reticență în a avea personal de predare în universitate fără să aibă această garanție de calitate a doctoratului. Ministerul înțelege specificitatea domeniului medical, unde e și rezidențiatul, dar trebuie să vedem dacă se justifică o excepție pentru acest domeniu. Un număr mare de observații primite au fost deja introduse în textul legislativ, ceea ce a rămas fie nu a putut fi introdus ca urmare a principiilor enunțate, fie nu a putut fi introdus pentru că ar intra într-o zonă de conflict cu alte prevederi legale aplicabile, fie sunt zone în care nu există consens în rândul actorilor din învățământul superior.

Domnul senator Ștefan Pălărie a afirmat că lipsa prevederilor privind incompatibilitățile permite unor oameni să propună legi, să le treacă prin Parlament, să le voteze, deși se află în conflict de interese. Din păcate, la nivel preuniversitar, vedem rânduri de entități județene, dublăm posturile, centralizăm deciziile, în loc să încurajăm decizia alocărilor financiare la nivelul școlii. În această lege nouă mandatele de rector din trecut nu se pun. Cumva, întâmplător, Ministerul Justiției a ridicat această problemă, ce se întâmplă cu rectorii actuali. Ministerul a făcut această precizare, că mandatul actual poate fi unul dintre cele două maxime mandate de rectori, dar, dacă cineva a avut în trecut două-trei mandate incomplete se anula/reseta numărul de mandate complete. Mai este problema prevenției plagiatului deoarece în această țară nu mai avem suficient de mulți oameni care să creadă în calitatea actului educațional universitar.

Domnul Mihnea Costoiu a explicat că deciziile, cel puțin în cadrul CNR, sunt colective și democratice. Faptul că domnul Cîmpeanu este președintele CNR este rezultatul unui proces democratic, iar votul a fost unul secret și democratic. Deciziile în CNR se iau doar prin vot, fiecare reprezentant al universităților publice sau private are dreptul la un vot; nu este nimic paritar. Dacă parcurgeți rapoartele europene sau internaționale o să constatați că rolul universităților în deciziile privind învățământul superior este extrem de important, iar România este departe de ceea ce se întâmplă în Europa din acest punct de vedere. După multiple modificări la Legea nr. 1/2011 s-a ajuns la situația în care autonomia în universitățile din România să fie considerată acceptabilă conform ultimului Scorecard EUA. Față de solicitările Ministerului Justiției cu privire la rolul CNR, legea restrânge ceea ce astăzi are în avizare CNR de 12 ani, deci nu este ceva în plus, ci este ceva în minus. CNR nu este un adversar, ci un partener.

Domnul Varlaam Ploieșteanu a menționat că au existat solicitări comune, susținute de către toate cultele în ultimele etape ale dezbaterilor. Cultele au trimis celor responsabili două adrese în legătură cu observațiile comune, care să se regăsească în textul final al celor două legi. S-a constatat, cu părere de rău, că majoritatea observațiilor n-au fost luate în considerare în dezbateri. Textul comun conține 14 doleanțe ale bisericilor din România. Unul din cele mai importante lucruri pe care-l dorim inserat este cel privitor la avizul cultului pentru profesorii care predau în învățământul teologic confesional și pentru profesorii de religie. A doua problemă se referă la învățământul superior - menținerea dublei subordonări a învățământului teologic față de Ministerul Educației și față de cultul în cadrul căreia funcționează instituția respectivă de învățământ. De asemenea, ne-a surprins faptul că în noul proiect pentru învățământul preuniversitar apare obligativitatea părinților de a înscrie copilul la ora de religie la începutul fiecărui ciclu, iar în legea încă în vigoare este prevăzută o singură înscriere, familia având posibilitatea ca pe parcursul anilor de studiu, dacă intervine vreo schimbare în credința pe care o profesează familia și, implicit, copilul, pot solicita schimbarea confesiunii sau solicita neparticiparea la orele de religie.

Domnul rector Paul Negruț a susținut că în învățământul confesional și particular confesional violența este mult diminuată sub orice formă, inclusiv verbală, abandonul școlar este diminuat, consumul de droguri nu există, standardele de calitate sunt respectate și sunt

verificate și validate de ARACIS/ARACIP, de evaluările naționale, de bacalaureat și de toate celelalte forme de verificare. După 33 de ani s-a dovedit că pot face școli de calitate și că aceste școli se validează și au performanță, de aceea se solicită un cadru legislativ care să permită dezvoltarea acestei forme de învățământ în așa fel încât copiii României să aibă și valori spirituale, credință în Dumnezeu, să-și iubească țara și să nu ia drumul pribegiei, să aibă un loc de muncă în România și să ne putem asigura patrimoniul genetic al țării noastre. În mod special se solicită respectarea specificului dogmatic și canonic al cultului fondat, autonomie managerială și funcțională, în așa fel încât să se poată asigura un învățământ de calitate. Toate cultele solicită ca religia să fie o disciplină opțională la bacalaureat pentru acei copii care doresc să studieze în viitor teologia.

Doamna președinte Corina Dumitrescu a subliniat că Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir este singura universitate creștină din România, unde nu sunt probleme de violență, probleme cu drogurile. Este un moment de cotitură, o răscruce, și nu trebuie să se lase școala să se scufunde într-o zonă a violenței, a ruperii parteneriatului între elev și profesor, între studenți și profesori, între școală și părinți.

Domnul președinte Christian Comșa a menționat că a transmis amendamente celor două Comisii pentru învățământ. Învățământul confesional este în legea educației alături de învățământul particular. Unul din reprezentanții cultelor a semnalat că există în lege sintagma „învățământ particular, inclusiv confesional”. Această sintagmă contravine puțin Constituției, fiindcă învățământul confesional, este și de stat, nu doar particular. Elevii din învățământul particular nu primesc burse; într-adevăr, prin noul proiect sunt câteva excepții pentru elevii din învățământul particular, dar elevii români nu ar trebui să reprezinte excepții, ci să fie egali toți. O altă solicitare a elevilor din învățământul particular este să se dea posibilitatea acestora de a nu mai susține un examen național, respectiv examenul de bacalaureat, pentru elevii care au rezultate deosebite la olimpiadele naționale și internaționale. Există în proiect această prevedere pentru elevii de clasa a VIII-a. Elevii care obțin rezultate la mai multe olimpiade naționale și internaționale și-ar dori să primească burse pentru fiecare premiu pe care îl primesc. Referitor la învățământul particular e importantă autonomia managerială a unităților de învățământ particulare și confesionale. Legiuitorul ar trebui să acorde încredere fondatorului, persoanei juridice care fondează o unitate de învățământ, încredere că acel fondator dorește binele unității de învățământ preuniversitar/superior. În prima variantă de lege, erau câteva articole care întăreau rolul fondatorului în instituțiile particulare de învățământ, prevederi care nu mai sunt în forma actuală. Un alt punct este legat de finanțarea elevilor din învățământul particular. În anul 2021, Comisia pentru învățământ din Senat a adoptat un amendament și a trimis spre promulgare o lege în care era prevăzută inclusiv finanțarea elevilor din unitățile de învățământ autorizate. Din alte motive, legea s-a întors în Parlament. Atâta timp cât unitatea de învățământ autorizată este obligată să folosească în rapoartele de evaluare criteriile din standardele de acreditare, ar trebui și elevii care sunt școlarizați în aceste unități de învățământ să beneficieze de drepturi egale. Art. 228 alin. (5) și (6) spun că, în procesul de evaluare externă a calității, instituțiile de învățământ de stat sunt exceptate de la verificarea autorizației de securitate la incendiu; verificarea autorizațiilor sau acest criteriu trebuie introdus în standardele de autorizare și acreditare dacă legiuitorul consideră că așa ar trebui făcut, în niciun caz trecut în lege și să fie această excepție doar pentru unitățile de învățământ de stat. În ultimul an, orice unitate de învățământ care depune dosar pentru evaluare, autorizare, acreditare periodică este verificată și de către reprezentanții ISU și DSP, fiindcă ARACIP înștiințează aceste autorități de intenția unității de învățământ de a fi evaluată din perspectiva standardelor de calitate în zona educațională.

Domnul Riba Ion a susținut adresa comună a cultelor. Disciplina religie să rămână disciplină în trunchiul comun și să rămână cu acest statut pe tot parcursul educativ, inclusiv pe zona de evaluare.

Domnul deputat Ioan Cupșa a menționat, referitor la autorizația de securitate la incendiu, că aceasta ar trebui să se obțină fără taxă și, dacă se poate, de către unitatea administrativ teritorială. S-au făcut deja demersuri și pentru autorizația sanitară pentru a se obține fără taxe. Cabinetele medicale trebuie să fie finanțate și pentru învățământul de stat și pentru învățământul privat de la bugetul de stat, pentru că nu deservesc doar unitatea de învățământ preuniversitar particular, ci asigură sănătatea publică, inclusiv prevenția pe bolile grave, pandemie. În ceea ce privește bursele, doamna ministru a ținut cont de solicitări: bursa socială, cea tehnologică, precum și cea de performanță, sunt prevăzute deja pentru elevii din ciclul de învățământ general obligatoriu. Pentru bursa socială trebuie să se mai îndeplinească încă un criteriu: pe lângă criteriul privitor la veniturile din respectiva familie, să fie fără plata vreunei sume în acea unitate de învățământ privată, așa cum este firesc de altfel. În ceea ce privește acordul cultelor, nu sunt obiecții în legătură cu angajarea, numirea cadrelor didactice, precum și a celor care conduc aceste unități. O parte din propunerile primite se vor transforma în amendamente, probabil vor fi rescrise, foarte puține, probabil nu vor găsi suport.

Domnul vicepreședinte Szabo Odon a susținut că o bună parte din aceste sugestii vor primi susținerea Comisiei. Drepturile pe care le au astăzi cultele prin Legea nr. 1/2011 trebuie se regăsească și în noua lege. Acesta a fost un principiu prezentat constant, atât cu privire la învățământul special al minorităților naționale și, în acest caz special, al învățământului confesional. Și aceste lucruri se referă atât la religie, la aviz, cât și la celelalte prevederi care sunt drepturi câștigate în ultimii 30 de ani și care trebuie să fie în continuare. Sunt lucruri care trebuie puțin reformulate.

Doamna președinte Natalia Elena Intotero a afirmat că a primit sugestiile de amendamente și o să fie discutate și cea mai bună soluție ar fi să fie agreate. Va susține amendamentele și le va vota.

Domnul vicepreședinte Vasile-Aurel Căuș a precizat că, în ultima vreme, învățământul în România a pierdut din componenta de educație, în sensul larg al cuvântului, pentru că educația nu înseamnă doar un schimb de informații și verificarea unor competențe, ci mult mai mult. Religia, credința ne pot ajuta să întărim educația și să recuperăm ceea ce s-a pierdut ca urmare a dorinței unora de a fi liberi peste ceea ce se cuvine. Se vor susține probabil majoritatea amendamentelor ce au fost depuse. Unele dintre ele au probleme legate de constituționalitate și acolo s-ar putea să nu fie ușor să fie susținute.

Doamna ministru Ligia Deca a susținut că o parte din modificările pe care reprezentanții cultelor le solicită nu ar fi fost necesare pe textul care a intrat în avizare inter-ministerială, însă, a existat un proces de ajustare din punct de vedere legislativ și tehnic. În cadrul Guvernului au fost o serie de avize, inclusiv de la Ministerul Justiției, care au dus la anumite modificări. Pe prevederea vizând opțiunea părinților sau a elevului pentru disciplina Religie, s-a primit din partea Ministerului Justiției o îngrijorare legată de constituționalitate: „în ceea ce privește art. 84 alin. (2) care reglementează studierea disciplinei Religie, referitor la soluția potrivit căreia cererea scrisă este valabilă pe toată perioada de școlarizare în învățământul preuniversitar sau până la schimbarea opțiunii, apreciem că aceasta contravine Deciziei nr. 669/2014 a Curții Constituționale”; ”Prin urmare, apreciem că este necesară reformularea normei în sensul prevederii ca cererea pentru participarea la ora de religie se realizează fie pentru fiecare an școlar, fie pentru fiecare ciclu de învățământ preuniversitar, în sens contrar fiind încălcat art. 29 din Constituție privind libertatea conștiinței și art. 1 alin. (3) privind statul de drept”. S-a ales opțiunea mai puțin birocratică pentru familii și anume, exprimarea acestei opțiuni în scris pentru fiecare ciclu de învățământ. De cele mai multe ori între ciclurile de învățământ, cel puțin între

gimnazial și liceal, există și o schimbare a unității de învățământ, deci oricum ar fi trebuit reexprimată opțiunea din motive de alocare a resursei umane. Nu ne dorim să îngreunăm birocratic viața familiilor, însă trebuie să ne supunem regulilor constituționale, iar autoritatea pentru aceste chestiuni este Ministerul Justiției. În cadrul Legii învățământului superior, am plecat de la garantarea autonomiei universitare, statuată prin art. 32 alin. (6), însă Curtea Constituțională, printr-o serie de decizii, a stabilit o serie de limite în ceea ce privește acest principiu. Spre exemplu, Decizia Curții Constituționale nr. 731/2009 statuează că prevederile constituționale consacră și garantează o singură formă de autonomie, cea universitară, indiferent că este vorba de învățământul superior de stat sau de învățământul superior particular, autonomie al cărei conținut trebuie să fie identic în ambele cazuri. Dubla subordonare - sintagma „subordonare” comportă o serie de aspecte, inclusiv de natură administrativă și financiară, s-a preferat varianta „dublă coordonare” pentru că este clar că există acolo o dublă coordonare pentru a evita eventuale probleme de ordin juridic. Pentru cadrele didactice, din punctul nostru de vedere, tot ceea ce înseamnă pregătirea pentru nevoile cultului și pentru profesorii de religie, învățământul vocațional, liceal, teologic, se înțelege nevoia avizului. Problemele apar atunci când, fie avem profiluri de tip mozaic, unde sunt incluse și clase de teoretic și clase de tehnologic în cadrul aceluiași liceu, care nu pregătesc neapărat pentru nevoia cultului și acolo unde liceele vocaționale înființează unități de învățământ de nivel gimnazial, primar sau preșcolar. Avem astfel de entități. La dispozițiile tranzitorii este o prevedere care permite continuarea activității în formatul de până acum, însă, pentru noi entități, ar fi oportun ca avizul cultului să se refere la acele specializări care se circumscriu domeniului confesional, nu să le extindem și pe alte zone care deservească o nevoie socială mai largă. În ceea ce privește eliminarea examenului de bacalaureat pentru elevii olimpici, este normal ca la finalul învățământului obligatoriu să avem o testare de competențe pe toate componentele profilului absolventului. Dacă un elev este olimpic la matematică, trebuie să testăm și competențele sale în ceea ce privește utilizarea limbii române. Nu cred că un elev olimpic ar avea o problemă de promovare a examenului de bacalaureat, dar, pentru binele social, trebuie să testăm aceste competențe. Disciplina Religie și statutul său la examenul de bacalaureat este o discuție și trebuie găsită o soluție pentru că nu putem adăuga încă o probă suplimentară.

Doamna președinte Natalia Elena Intotero a menționat că s-a gândit la un amendament referitor la disciplina religie, fără a exista vreo discriminare între elevi. Vizavi de avizul cultului, acesta ar trebui extins, nu doar la cadrele didactice, ci și la studenți, de exemplu.

Domnul George Jambore a prezentat câteva din amendamentele cultelor religioase. Legat de examenul de bacalaureat, în adresa comună a cultelor religioase, nu se solicită probă suplimentară, ci la art. 99 alin. (5) lit. c), probă la alegere între geografie, religie și științe socio-umane - logică, psihologie, sociologie, economie, filosofie; sunt discipline din aria curriculară Om și societate; disciplina Religie este în trunchiul comun, în această arie curriculară, însă, spre deosebire de celelalte discipline, nu a fost inclusă, deși cultele religioase au solicitat acest lucru în mod repetat. Legat de disciplina Religie, decizia Curții Constituționale nu face referire la o perioadă de timp, de un an sau de patru ani. Decizia este dată în contextul anului 2014, când era altfel înscrierea la ora de religie. Nu dorim să schimbăm ceea ce funcționează deja.

Domnul Nicușor Beldiman a susținut că avizul cultului trebuie extins la întregul personal pentru că acele persoane fac parte din aceeași instituție și nu se poate ca o persoană să aibă avizul și cealaltă nu, pentru că intervine discriminarea. În privința dublei coordonări, termenul este adecvat, dar să se păstreze și explicația, să nu se înțeleagă altceva.

Doamna președinte Natalia-Elena Intotero a menționat că se vor analiza observațiile cultelor transformate în amendamente și deputații din cadrul Comisiei, și nu numai, care doresc să le susțină, sunt bineveniți.

II. Dezbateri

Restabilirea respectului și a autorității cadrelor didactice în mediul educațional

Doamna președinte Natalia Elena Intotero a precizat că, în urma solicitării cadrelor didactice prezente la dezbateri, s-a considerat oportună în acest moment o astfel de discuție.

Domnul secretar de stat Ionel Florian Lixandru a menționat că ceea ce se întâmplă, chiar dacă sunt cazuri izolate în sistemul de învățământ preuniversitar, sunt incidente care, ridică o serie întreagă de semne de întrebare privind statutul cadrului didactic în societate.

Cadrele didactice au făcut referire la următoarele aspecte: întărirea autorității cadrului didactic din învățământul preuniversitar; regulamente școlare mult mai clare; regândirea modului în care se scriu și se aplică regulile sociale în școală - să țină seama de familia copilului și relația cu familia, de drepturile copilului, de schimbările profunde în modul de manifestare în comportamentele a actualei generații; pregătirea profesorilor; trebuie găsite cele mai bune soluții pentru a preîntâmpina și pentru a nu se ajunge la acele centre de reeducare sau la acele tipuri de detenție; este important să se știe ce se întâmplă acasă, fiind multe cazuri de violență, familiile monoparentale, părinți plecați în străinătate, lipsa afecțiunii, iar părinții, de cele mai multe ori, refuză să meargă cu copiii la consiliere; școala, prin consiliul de administrație sau consiliul profesoral, să decidă ca un copil să participe la orele de consiliere, poate fără a cere acordul părintelui; succesul este dat de talent, de muncă, de disciplină și organizare; în școală se desfășoară un proces instructiv-educativ, cu o pondere mare a procesului instructiv; există numeroase cazuri când copiii merg în excursii în străinătate cu părinții în timpul anului școlar și se motivează aceste absențe; dacă un elev deranjează constant orele de curs, să lăsăm la latitudinea școlii posibilitatea, ca printr-un regulament intern, acel elev să fie scos de la oră și, împreună cu consilierul școlar/cadrul didactic de serviciu/directorul, să fie găsită o soluție, o procedură la nivelul fiecărei școli; pentru elevii care manifestă constant un comportament violent, cu agresiuni fizice față de alți elevi, față de cadre didactice, limbaj suburban, elemente de bullying, se pot înființa centre de consiliere psihologică și comportamentală pe lângă CMBRAE, în care copilul să meargă o săptămână, o lună, în urma unui vot al consiliului profesoral; să fie sancțiuni pentru scăderea notei la purtare: nota 9 să fie asociată cu interzicerea posibilității de a primi bursă școlară, media 8 după gimnaziu să interzică copilului de a participa în prima etapă de admitere computerizată; la nota 7 elevul să facă activități în folosul școlii în timpul vacanței de vară, la 6 să facă 10 zile de consiliere comportamentală cu consilierul școlar, tot în timpul vacanței de vară; fiecare unitate de învățământ să aibă obligatoriu uniformă școlară, cu valoarea minimă a unei uniforme stabilită prin lege, iar familiile care nu-și permit contravaloarea acestei uniforme să fie ajutate; simbolurile în unitățile de învățământ sunt foarte importante; părinții să nu aibă acces în unitatea de învățământ decât în cazuri bine stabilite, pe baza unei programări prealabile la secretariat sau la conducerea școlii sau cu activități comune pe care conducerea școlii le aprobă; monitorizare video-instituțională în toate sălile de clase și pe toate holurile, iar imaginile să fie folosite doar de către instituții abilitate în acest scop și nu de către oricine; interzicerea filmării și fotografierii în spațiul de învățământ, nu numai pentru elevi, ci și pentru cadre didactice; poate nu e bine să se interzică telefoanele, să poată fi folosite în pauză; susținerea evaluării naționale pe baza unui test standardizat din toate disciplinele din planul cadru de învățământ astfel încât fiecare disciplină și fiecare cadru didactic să fie valorizate; săptămâna "școala altfel"/"școala verde" să se desfășoare în timpul vacanțelor școlare pentru cine dorește deoarece perturbă procesul didactic; în anul 2008 a existat un Pact Național pentru Educație, semnat de toate partidele politice, de președintele statului, de zeci de ONG-uri, de zeci de asociații de părinți, elevi, profesori, iar prevederea privind alocarea a 6% din PIB pentru educație și minim 1% din PIB pentru activitatea de cercetare era deosebit de importantă; pedagogia ar trebui să fie obligatorie pentru toți cei care ajung să predea copiilor

sau studenților; necesitatea prezenței poliției locale și a jandarmeriei în preajma școlilor; violența din școală este o reflecție a violenței din societate și din familie, pentru că nu mai avem valori și modele; poate e util să le propunem copiilor un curs de civism, de valori, de modele, măcar teoretic.

Doamna președinte Natalia Elena Intotero a subliniat că trebuie să fim foarte atenți ca, prin măsurile stabilite, să nu încălcăm legislația din domeniu cu privire la drepturile părinților. Membrii Comisiei așteaptă sugestii clare din partea cadrelor didactice având în vedere experiența lor. După acești doi ani de pandemie, viața elevilor, a tinerilor, a studenților, a societății în ansamblu, a cunoscut schimbări. Un număr mai mare de consilieri școlari este absolut necesar, la fel și cabinetele de medicină școlară, de stomatologie. Gândirea unor materii care să fie ca un fel de caleidoscop educațional, unde pe lângă partea de prevenție, de educație juridică, să fie inclusă și educația financiară, civică, rutieră. O reformă în educație era absolut necesară, dar pe această componentă de a oferi drepturi, obligații, îndatoriri, cu respect reciproc, atât din partea cadrelor didactice pentru elevi, cât și din partea părinților și, în egală măsură, din partea elevilor.

Domnul deputat Vasile Aurel Căuș a rugat să se vină cu propuneri concrete, deoarece fenomenul îl cunosc și membrii Comisiei, într-o măsură mai mare sau mai mică. Respectul ar trebui cumva să-l câștigăm, iar asta este o problemă mult mai complexă decât legea educației.

Doamna ministru Ligia Deca a făcut câteva referiri la unele dintre măsurile aduse în discuție. Procedura de acces în școală a părinților este clarificată în legea învățământului preuniversitar. Vizavi de respectarea regulilor, de multe ori, e greu să spunem ce măsuri se pot lua în cazul unor situații complicate. Contractul educațional, include și obligații și drepturi, și ar trebui să includă ce se întâmplă atunci când este afectată baza materială, se întâmplă abateri de la regulile de bună conduită, se încalcă drepturile. Până acum, nesemnarea contractului nu avea nicio consecință explicită, acum există o amendă contravențională, stabilită în lege. În lege se prevede existența de semne distinctive, care pot să fie de la recomandări pentru îmbrăcăminte, până la anumite matricole, insigne sau eșarfe sau alte chestiuni care pot ajuta. Măsurile extreme, de tipul exmatriculare fără drept de reînmatriculare sau așa numitele centre de corecție din alte state, nu numai că nu și-au atins scopul, dar nu au rezolvat problema. Se recomandă, pe baza rapoartelor Organizației Mondiale a Sănătății sau pe baza rapoartelor Asociației Psihologilor Americani, o serie întreagă de măsuri posibile care se referă mai ales la cultura de siguranță în școli. Creșterea numărului de consilieri, îmbunătățirea relației personalului școlii cu părinții, strategia de educație parentală, resurse pentru formarea părinților alături de cadrele didactice pentru gestionarea conflictelor și pentru crearea unei atmosfere de siguranță în școală și îmbunătățirea colaborării între școală, serviciile de asistență socială și poliție, sunt elemente analizate și susținute. Există un parteneriat cu Direcția pentru siguranță școlară din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române, un concurs național „Ia atitudine, spune Stop violenței” pentru copiii de la clasa a II-a până la clasa a IX-a, tocmai în ideea de a crește informarea vizavi de pericole și a da soluții la ele. În februarie și martie 2023, au fost organizate întâlniri bilaterale între Ministerul Familiei și ANPDCA, pentru a lucra la acea procedură de management a cazurilor de violență în școli. Și pentru pericolul sau flagelul drogurilor în școli este o campanie, care va fi inițiată în colaborare cu Ministerul Sănătății și Ministerul Afacerilor Interne, prin care lunar, 40 de cadre didactice din fiecare județ și peste 100 de cadre didactice din București, vor fi formate pentru a recunoaște semnele adicției și pentru a putea să interacționeze cu instituțiile ce pot da un răspuns concret pentru a ajuta tinerii. O componentă importantă este modul în care cadrele didactice reușesc să gestioneze situațiile dificile din clase, pentru că violența din școală reflectă într-o anumită măsură violența din societate, iar școlile trebuie să fie punctul în care se schimbă climatul de siguranță, inclusiv în societate.

Doamna deputat Rodica Luminița Barcari a amintit că generațiile se schimbă, iar toți trebuie să ne adaptăm la noile generații. O pregătire de bază de psihologie, pedagogie, metodică ajută la gestionarea situațiilor de la clasă. Important este ca tinerii să fie motivați să vină în învățământ și aici trebuie să lucrăm la partea financiară, pentru că tinerii se uită la viitorul lor din punct de vedere al stabilității financiare. Numărul de consilieri este în creștere, trebuie, într-adevăr, ca fiecare școală să aibă un consilier. Toți ne dorim ca spațiul școlii să dea siguranță atât pentru cadre didactice, cât și pentru elevi.

La lucrările Comisiei au participat ca invitați:

Din partea **Ministerului Educației:**

- Ligia Deca - ministru
- Sorin Ion - secretar de stat

Din partea **Patriarhiei Române**

- Preasfințitul Părinte Varlaam Ploieșteanul - Episcop Vicar Patriarhal
- preot Nicușor Beldiman - consilier patriarhal
- preot George Jambore - inspector patriarhal, Sectorul teologic-educational al Administrației Patriarhale

Din partea **Arhiepiscopiei Romano-Catolică București, Biserica Romano-Catolică**

- preot dr. Ion Riba

Din partea **Consiliului Național al Rectorilor**

- Mihnea Costoiu - secretar general
- Andy Corneliu Pușcă

Din partea **Asociației Universităților Particulare din România**

- Corina Dumitrescu - președinte
- Paul Negruț - rector, Universitatea din Oradea

Din partea **Asociației Școlilor Particulare din România**

- Christian-Eneil Comșa - președinte

Din partea **Cancelariei Primului-Ministru**

- Radu Szekely - consilier

Senator Ștefan Pălărie.

La lucrările ședinței au fost prezenți 21 de deputați din total de 26 membri ai Comisiei, fiind absenți 4 deputați, după cum urmează:

- doamna deputat Cătălina Ciofu - Grupul Parlamentar al PNL
- doamna deputat Olivia Diana Morar - Grupul Parlamentar al PNL
- domnul deputat Mihai Luarentiu Polițeanu - Neafiliat
- domnul deputat Dan Cristian Popescu - Grupul Parlamentar al PSD
- domnul deputat Boris Volosatîi - înlocuit de domnul deputat Antonio Andrușceac, Grupul Parlamentar al AUR.

În ziua de **joi, 13 aprilie 2023**, lucrările Comisiei au avut pe ordinea de zi studiu individual asupra proiectelor de acte normative aflate pe agenda de lucru a Comisiei.

PREȘEDINTE
Natalia - Elena INTOTERO